

ЖЕНСКИ СВЕТ.

ЛИСТ ДОБРОТВОРНИХ ЗАДРУГА СРПКИЊА.

ВЛАСНИК :

ДОБРОТВОРНА ЗАДРУГА СРПКИЊА НОВОСАТКИЊА.

ИЗДАЈЕ И УРЕЂУЈЕ:

АРКАДИЈЕ ВАРАЂАНИН.

ИЗЛАЗИ :

сваког 1. дана у месецу на целом табаку.

Цена је годишња 1 фор.; за Србију 2½ динара.

Рукописи и претплата шаљу се на уредништво.

МАЈЦИ.

Драгоцено име, мајко моја мила,
 Душа би ти моја смеран сплетак свила!...
 Златан разбој мисли дух да ми зготови,
 Златне нити да украсе разбој ови,
 Златоткани вео, што би се откао,
 Ни тај не би све ми што захтевам знао:
 „На врхунац да се погне смеру своје,
 Да ти каже, мајко, шта си жићу моме!“...
 Слика твоја мила, урес срца мога,
 Драгоцени штит ми против зла многога;
 Па гредећ' кроз живот, који често бива
 Т. Бечеј.

Слеђеном обалом морскога прилива,
 Путоказом слике т' за ме вечно вредне,
 Нећу клизат', газећ' стазе смрзле ледне,
 Нећу клецаћ' кад ме стрела јада крзне,
 Ни када ме беда црним плаштом дрзне!
 Док ми дух животу вије цену праву,
 Кроз крп бола душу изводићу здраву;
 Кроз радости беде хучане таласе,
 Да ми свеђер јаено ори ове глесе:
 „Ој, благо ли оном, ко животу своје
 Има оно, мајко, што но си ти моме!“

Д. Брашованова.

НЕГОВАЊЕ ДЕЦЕ У ПРВОМ ДОБУ.

Посвећено младим матерама.

I. КУПАЊЕ.

Штатискика, свију народа, казује, да највише деце умире у првој години; има где од 100 рођене деце не доживи ни половина прву годину; а то долази поглавито отуда, што се деца у том најнежнијем добу не негују као што ваља.

Ено шта вели данашњи наш први хигијеничар Др. Милан Јовановић-Батуг у

овогодишњем сарајевском календару „Новом Требевићу,“ да са не пажње старијих и нечистоће добијају деца ону опаку болест што се зове „склошци“, која сваке године хиљадама деце носи у хладну земљу.

Малу децу највише држи и чува чистоћа тела и рубља у које се умотавају. Тело се пак држи чисто само купањем. Како су пак у нас и свуда младе матере неуке том послу и поступку а често не-

мају поред себе старијих и искуснијих жена: то ћемо да покушамо ми, да им у томе овим путем пружимо поуке, како то најискуснији лекари прописују.

И вода и суд за купање ваља да су потпуно чисте. Соба, у којој се мисли дете купати, ваља да је 16° R. (степени Реомирових) топла; а то ће се најбоље опробати самим топломером, без које не треба да буде ни једна кућа наша. Сад су те ствари тако јевтине, да ју може и најсиромашнија кућа набавити. Корито ваља зими ставити близу пећке и на сигурном постољу, да се не би како год изврнуло и дете и корито за време купања. Но пре још, но што се дете метне у корито, ваља спремити за дете чисте и топле убрусе и чаршаве, у које ће се дете брисати и умотавати после купања, како да се не чека онда за тим, кад се дете изнесе из воде. Ваља у напред спремити и растрти и повоје и колевку или креветац, где ће се дете метнути после да спава. С тим у свези ваља спремити у напред и једну чашу чисте пијаће воде, у коју ће се после детињег купања замачати чиста ланена марамица или крпа, па тим избрисати и лепо испрати уста детиња из њутра.

Вода у коринтацету треба да је пре спремна и удешена док се још дете није одвило или свукло. За новорођену децу треба да је вода топла 28 степени, а доцније је доста и 27 степени R. и овако треба да остане топла, докле је год дете у води. За то се и ту ваља послужити топломером. Вода за купање треба пре употребе, да кључа бар по сахата и онда да се остави тако да се стиша и расхлади до онолико степени, колико смо горе навели. С таквом кључалом водом ваља и коританце добро испрати пре купања.

Кад се дете полаже у корито, треба му, особито за прво по године подметнути испод потиљка леву руку и држати главу да не клиза а десном плускати и прати, Дете се држи леђма положено и обично се пребаци преко трбушчића и прсују пелена, да држи тако тело у подједнакој топлоти. Прво се очи перу, ал без сапуна. При том послу се обично превлачи лако преко

њих чистом кршицом или финим сунђером озго на доле преко већа повлачећи руком од носа према другом крају. Тек по том се пере остали део тела и то најбоље чистим и финим сунђером, који се повлачи од главе пети. Глава и остало тело може се прати и сапуном, само ваља пазити, да не уђе детету у очи. После 10, а највише 15 минута узме се дете из воде па се одмах умота у топле и чисте чаршаве избрише се и тек онда увија у пелене опет чисте и топле. Ако се показале на детету оједине (ранице) испод пазуха или у борама мишићним, ваља брижљиво испрати, управо испљускати та места па онда и пудером посути. Увијање не треба ни сувише високо а ни сувише ниско од врата да буде и кад се и то обавило, онда се на горњи начин и уста исперу.

Том приликом ваља јако пазити, да дете не бије никаква промаја и да нимало не назебе. За то време не сме се та соба отварати и ветрити па ни онда, кад је дете већ у кревет или у колевку спуштено. Док се дете не склони у другу собу у сигуран заклон од сваке промаје и назеба нека се не дира у ту собу.

Дете не ваља да лежи с врло уздигнутом главом; тако ваља удесити, да му глава не западне натраг, а да му опет брадица не дође до прсију, него тек нешто мало уздигнуто.

Врло ваља и на то пазити, да дете у спавању не буде окренуто погледом на прозор или на лампу.

Кад се то све посвршава, онда се изнесе корито на поље, патос се тамо утре, где је испрсан, а мокро рубље изнесе напоље и метне да се суши.

У вече пре спавања, опет се утру деца по целом телу мокрим сунђером и водом топлом од 22° R обришу, умотају и обуку у ноћне спаваће одело, па оставе да спавају.

Кад год се дете свлачи или облачи, ваља га положити на кревет по преко или на сто, ал подметнути тамо под њега што мекано, ако немамо за то баш удешен и превучен сто. Кад год се спушта мало дете на сто, или у колевку, увек ваља главицу држати левом шаком, да се ничим не

потресе онај нежан мозак. Из тих разлога не ваља децу уснављивати љубављу, дрмањем, тресањем и. т. д.

Где су мала деца не треба тамо никад

оставити вреле воде и друге опасне ствари да их они могу домашити, јер се отуда толике несреће већ догодиле и толика деца осакатила ил убила.

РЕЛИГИОЗНО И МОРАЛНО ВАСПИТАЊЕ ЖЕНСКИЊА.

ПО НЕМАКОМ ПИШЕ С. Ж.

3. Покорност.

Покорност је основа и неизоставни услов целог васпитања, а нећемо претерати, ако кажемо, и свега морала и честитости, па и саме религије. Јер шта је покорност у правом смислу? Своју вољу вољи другога подчинити, или је баш и жртвовати. Али је то уједно и основа свега морала и религије. Докле год живимо морамо нашу вољу вољи божијој, наше жеље његовим заповедма, нашу судбу вишој сили, која свим и свачим управља, подчинити. — Ми морамо Бога признати! Тешко оном човеку, који то није зарана научио! Множина несрећних људи, несрећних бракова и самоубиства, што се све данашњим даном догађају, потичу већином студа, што је ова основа при васпитању занемарена, а на место тога узело се сасма погрешно, да се деца представљањем и уверавањем упућују. Многи држе, да се овим начином карактер, снага и разум снажи. Но ту се јако варају; тим се само још боље унапређује тврдоглавство и самовоља, страст, и њихово господарење над умом. Снага и моћ, која се отуда добија, само је снага себичности, и у најгорем случају, очајања и самоубијства. Права снага човечија састоји се у том, да своју вољу, своје страсти, уму — дакле некој вишој вољи — подложи, да своје „Ја“ т. ј. самога себе и љубав себе самога добру других и вишем закону жртвује, и у неудаћи и несрећи постојан остане; не само дакле у Бога да верује, него да га у истини и признаје. —

Но ова се моћ и снага добија једино васпитањем, и то васпитањем, које свету покорност у душу присађују. Јер шта је друго наш цели будући живот, до проду-

жено васпитање од стране неке више невидљиве силе?

На место родитеља и васпитатеља, којима смо се ми, као представницима вишега разума, веровати и безусловно покоравати навикли, ступа баш сад сам узвишени божанствени ум; уместо родитељских и васпитачких забрана и заповести, наступа живот зависан од Бога, виша управа са својима нама често непојмљивим, доста пута неугодним судбама; па тај одношај траје кроз цео живот до хладна гроба, који је овде у детињству зачет и заснован, а главни услов остаје за увек јака детиња вера, детиња покорност, но само у вишем степену.

Али нико нека не мисли, да се са безусловном покорношћу ум дечији понижава и слаби. Прави ум је баш та моћ, са којом се виши ум појима, да му се покори, и своје страсти и слабости његовој вољи подложи. Исто се тако мало бригнути ваља, да ће се таком безусловном покорношћу и љубав помутити. Лепо је и истинито речено, да „ако је покорност у души, неће ни љубав далеко бити.“ —

Да је ова покорност са свима својим благодотворним посљедицама по женско васпитање од двојакe вредности, то се видети даје и из онога, што је у почетку о карактеру и позиву женскиња речено.

Но ми поново још једном велимо: покорност, коју ми овде узимамо, мора бити безусловна, без истраживаног узрока и повода, јер то није права покорност, кад дете по својој сопственој увиђавности ради; јер још и увек његова сопствена воља остаје, по којој се управља и којој гове. А колико пута баш није ни могуће детету узроке појмљивима представити! Па што је још горе, како ли се често изроде преговори међу дететом и васпи-

тачем, који толико пута у жестину прелазе, и на то служе, да бране дечију неваљалу особину, е се њима све за право дати мора! — Дакле покорност васпитава, а не страх. Али наравно да не сме ни добар пример родитеља и васпитатеља, и њихова покорност и оданост према Богу оскудевати. Са угледем на родитеље и васпитатеље пораћа се у детету мисао о томе, што само у себи бољег има, и на што је опредељено. Узор његових родитеља ваља да му буде идеал, па као такав и остане. Добар пример родитеља и васпитатеља јесте морална атмосфера, са којом васпитаник природни нагон достојанства, поштења и смерности у себе удише. Али при васпитању не сме се ни срце с ума сметнути. Многи што су поред деце, извршују ту своју дужност, али им срце није ту — не чине вољно ту дужност — а то деца тако осете. Срце, које мати — као васпитатељица — у испуњавању тешких својих дужности у себи носи, јесте земља, у којој благодарност васпитаника жила своје шири. —

4. Истинитост.

Истинитост мора да буде таква особина дечија, на коју врло мотрити ваља. Да би се зарана љубав к истини у детету разбудила, служи као најсигурније средство честољубље. Нека паметна мати рече једном у кругу својих пријатељица у присуству своје ћерке, да јој ова још у свом животу никад никакву лаж рекла није. Лице у девојчета обасу радост. И тако zgodна употреба јавне похвале беше заиста у стању љубав ка истини пробудити, која се никада и никојим начином изгладити не може.

Срамоту, коју лаж наноси, ваља пред децом као нешто најружније и најсрамније представљати, што карактер човечији понижава, а човека пред целим светом срамоти и оцрњује; а деци пак за последице овог гадног обичаја, дати тим да осете, ако им се ни онда не узверује, кад и саму истину говорила буду. —

Особито се мора истинитост карактера примером родитељским и васпитатељским учвршћивати, који би и сами свагда за највећу дужност своју сматрати имали, да на истину строго пазе, па не да најмање изгреде својих васпитаника одмах као велике преступе жигошу, него ако су опомене и представљања потребна, то да и то штедљиво употребљују, а тако исто и сами своја обећања држе, ако по њих баш и не би најповољније испадала, као год што они то од својих васпитаника захтевају. Чим се неповерење, притворство и лаж у саобраћај међу васпитаником и васпитатељем увуче, онда је свему крај. Поверење међу обојима мора узајамно бити. Придружи ли се овом узајамном поверењу још и досљедност од стране матера и васпитачица, онда је њива обрађена, на којој ће смерност, пристојност и истинитост своје жила ширити. Лаж пак и притворност отеће мах, ако су матере и васпитачице неуредне, својевољне и ђудљиве, ако се данас најнежнијим осећајем деци о врат вешају, а сутра с њима строго и отуђно поступају, што млађано дечије срце охладњава.

И овде ваља правила религије за правац узети, која у себи поглавито истинитост и поштење за сав наш рад садрже.

ПИСМА МОЈОЈ СЕСТРИ.

II.

О! лијеп ли ти је онај образ,
који је намазан руменилом стиђења!
Доситије.

К Драга сејо!
Ко је срећан? Ко се слади још на земљи?
— Само, ко има образ.

„Све за образ, а образ ни зашто“...
Лице нек ти је румено и бијело, стас лијеп

и окретан... умиљат говор... и шта 'оћеш...
ништа не вриједи, аке је образ нечист.. бестидан.

Ах, сестро! онда се и не зове образ, него
улицкана маска, која се за трен може уништити!...

Сејо! Чувај образ... Чувај понос! То обиљежје Србиново.

Сви народи старају се, да напредују... Ради су, да им славно име остане, да их историја запише златнијем словима. Ох, па како је то лијепо!... А још љенше је, кад историја прстом показује узор карактере... дичне родољубе... поштене и честите нараштаје.....

Ако ико, оно Србин може сјајно погледати у своју прошлост...

„Душанов законик“ казује нам мудрост старијех предака; српске пјесме показују нам велику духовитост српску; обичаји показују нам српску гостољубивост, а књиге „староставне“ (цароставне)?

— Е, у њима је, сејо, све забиљежено.

У њима се блистају сјајне зраке велике српске будућности.

Сјетимо се Обилића... Њега прекори цар Лазар, али његов чист карактер — његов поштен образ не може поднијети, да ту љагу на себи носи, да је издајница, те он са својим побрама иде у шатор... и распори цара Мурата...

Купа се у крви турској и својој, а образа не да ни зашто...

Еј, дивна слико Милошева!... Еј, велико царство Душаново!?

Милоша неста тијелом... али се његов дух њиха над српскијем земљама... Његова света десница показује нам пут — у живот....

Ово је, сејо, историјска истина... Неколико пута прочитај горње ријечи славног Доситија...

Фоча, у Херцеговини, 1891. год.

па се размисли. — Је ли, сејо, да нема ништа прече од поштена и чиста образа?

Ми смо разумна створења. Ми смо образ добили од свемогућег Бога...

С' чистим и поштеним образом ми се уподобљавамо највећем центруму, који је почетак стаче твари...

Удостојавамо се величине, славе Божије!...

Стид, то је украс дјевојке... Стид нам показује њежност, скромност, чистоту душе дјевојачке...

О, слатко ли ти је виђети и погледати стидљиву дјевојку!... Образ јој се од стида ишара руменилом, кад се с ким разговара...

„Нисам вила, да збијам облаке,

„Већ дјевојка да гледам преда се.“ Н. П.

Сва јој се крв узбуни... Чини се чисто, као да не стојиш пред земним створом... умиљатост дјевојака занесе те у горње регионе... те се машта узбуђује, стварајући себи ликове... срећног живота. О, сејо! Ето, ко је срећан... Ето, ко се слади још на земљи...

— Само онај, који љуби свој „идеал“... И то чистоћом срца свога. Онај је срећан, који у свом другу добије честит, истинит и поштен образ, намазан руменилом стиђења...

Сејо! Мати си... С' тога те братац твој моли: буди свагда истинити образац реда и умјерености... буди права мати свом породу... јер само си ти кадра свом породу учинити велико добро... Зато нек ти је образ намазан руменилом стиђења.....

Љуби те из даљине!

Твој искрени брат

Марко.

ПОЗДРАВ.

Председница женског београдског друштва гђица Персида Пинтеровићева поздравила је 1. јануара ове год. Њеном Величанству Краљици Наталији Нову Годину у име целог Женског Друштва оваком депешом:

Њеном Величанству Краљици Наталији Бијариц.

Величанство!

Иза нас је опет једна година пуна страховитог бола. Улазећи у нову, Женско Друштво сећа се свега, што је проживело са Вашим Величанством. Са срет-

ном, ранијом прошлости измешана је скоро, пуна неизмерне туге. И у најтежим данима Вашег узвишеног живота Ви нисте заборабили Женско Друштво, чије срце куца с Вашим, чије су сузе спојене са Вашим. Ваша дела, најплениција краљице, нису утонула у тугу. Она су сјајан спомен, као што су и Ваше врлине величанствен узор грађанкама Ваше отаџбине. Пуно благодарности, нуно оданости Женско Друштво поздравља Вам, Светла Заштитнице, Нову Годину у туђини, али са најтоплијом жељом, да Вам она донесе нову срећу-

основану на љубави Вашег узвишеног Јединца и на љубави грађана Ваше Отаџбине!

Живели!

У име Женског Друштва председница
Персида Пинтеровићева.

На ово је одговорило Њ. Величанство
Краљица онако:

Госпођама, управним чланицама Женског
Друштва

Београд.

Бијариц, 3. Јануара 1892.

Драге Госпође!

У свако доба, у сваком часу мог живота, срећном или несрећном, моје је срце увек налазило одзива у вашим срцима. Данас далеко од свог јединог детета, далеко од отаџбине — сваки знак сећања двогубо ми је мио и драгоцен.

За то и јесам дубоко тронута Вашим

поздравом и немам речи, са којима бих вам умела сву своју захвалност исказати.

Србија је проживела за последњих неколико година тешке дане, дане искушења и понижења, дане, кад се од људи тражило гажење онога, што је свакоме најсветије: савести Где су многи попустили, Ваше Друштво, у коме виђамо најбоље српске мајке, сестре и кћери, није се дало ни чим поплашити и остало је верно не само својим осећајима, но и своме задатку, који се на првоме месту у томе састоји, да барјак карактера и морала високо држи. Ово вам не ће никада заборавити будући нараштаји, који ће са тугом гледати оно, што се некада код нас збило, а ја, драге Госпође, не само да сам вам благодарна, но се искрено и срдечно тиме поносим.

Примите уверење о мојим најбољим осећајима и искрене жеље како за вас, тако и за наше драго Друштво!

Наталија.

БЕЛЕШКЕ.

ИЗ ПРОСВЕТЕ.

Школски фонд у Мостару. „Босанска Вила“ казује, да је срп. православна цркв. општина у Мостару решила, да оснује за своје школе сталан фонд и скупила је на ту цел још тога дана 25.000 фор, а за неколико дана доцније још толико, те су тако та браћа наша осигурала своје школе и своју народну просвету за неколико дана. Слава им! Нека се на њих угледају и друга браћа, па не ћемо онда стрепити за своју будућност од сваког ветрића.

Стецај за забавиште професоре. Кр. уг. министарство богочасти и јавне наставе отворило је 1. марта о. г. по нов. кал. на препарандији забавиља, коју издржава пештанско друштво „Фребловића“ (Fröbelverein) стецај за изражавање професора за забавишна приправништва. Сад би ваљало, да изашље тамо и наш нар. цркв. Школски Савет 2—3 ваљанија учитеља, да се спреме за то, јер ћемо ми требати таки завод за изражавање забавиља, а немамо спремних људи за то.

ЗАРАД ЗДРАВЉА.

Дим од дувана има као, што је Борије испитивањем докучио, врло штетан и отрован уплив на храну, а особито на месо. Он тврди, да храна, а особито некувано месо, маст и т. д. лако навлаче на себе отровне клице, што се у том диму налазе, па онда, наравно, може и човеку, који то једе, врло удити здрављу. Он доказује, да овај дим од дувана, што гори на слободном ваздуху, нема толико отрова, као онај, који излази из луле или цигаре и наводи, да је много отровно месо, које се као здраво продавало, на овај начин отровано и многоме шкодило. За то пропорукује, да се не пуши тамо у оним просторијама, где стоји храна и где се готови јело.

ЗА ДОМАЋИЦЕ.

Сапуницу, од опраног рубља не треба никад бацати бесплодно, јер то је најбоље ђубре за баште, особито за руже и винову лозу, па и воће, зелен и трава сваке врсте врло лепо напредују од овог ђубрета.

Кисео купуе да се одржи благ. Русе киселе купуе у кацама од брезова дрвата; или ако то не могу да набаве, они забоду у купуе један неољуштен штап од брезовине. Веле да брезово дрво очува купуе, да не прекисне (да не буде сувише кисео). У судовима од растовине укисне брже и јаче купуе, него ма у ком суду од другог дрвета.

РАЗНО.

Новосадска срп. виша девојачка школа имала је на Сретеније о. г. *беседу с играчком*, која је била лепо посећена и на којој су се деца у песмама, свирци и декламацијама лепо приказала. Свирала је на гласовну ученица Ш. р. Зорка Славнићева, а декламовале су ученице Ш. р. Зорка Прицина и из П. р. Љубица Јовановићева. Беседа је била приређена у корист сиротих ученица ове школе и учила, а пало је чисте добити 263 ф. 91 н.

Новосадска добротворна задруга Српкиња приредила је 16. (28.) фебруара о. г. костимирани венчић у корист своје благајне, који је такође био лепо посећен не само од новосадске, него и стране публике. Публика је одабрана била и костими лепо. Као чиста прихода дошло је 364 ф. 22 н.

На друштвено забавиште приложили су накнадно своју другу годишњу рату од 5 фор. утемељачи гђе: Јелисавета Натошевићка, Даница Гостовићка, Катица Манојловићка, Јулка Стојановићка, Јелисавета Трифковићка, Софија Мите Коде, Марија Плавшићка и гђица Милева Симићева, а по 10 фор. дала је гђа Марија Ђ. Поповићка. Овом приликом изјављујемо, да су из прошлог списака у 2 бр овог листа штампарском погрешком изостала била имена гђе: *Софије Јефтићке* и *Ане Камберке*, које су такође по 5 ф. уплатиле и које је у тамо означеној своти од 216 фор. било урачунато. Са ово 50 фор. износи фонд забавишни до сад 742 ф. 82 новч.

Новосадско забавиште. Новосаткиње су у својој последњој одбор. седници заказале своју ванредну глав. скупштину за 1. март о. г., у којој ће *бирати забавиљу*, а само забавиште намерне су евечаним начином отворити на Цвети о. г., пошто су већ нашли привремени стан у кући г. К. Миросављевића и набавиле су већ и намештај и потребна учила. Уједно се по-

зивају родитељи наши, који имају за ову школу способне деце, да пријаве то гђи начелници Јул. Радовановићки. Примају се деца мушка и женска од навршене 3. до навршене 6. године живота и плаћа ће се месечно по 50 н. од детета.

Нови архиепископи калочки високопреосветени г. *Ђорђе Часка* предао је путем варошког пресветлог жупана др. В. Флата начеоници добротворне задруге Српкиња Новосаткиња 90 ф., да се на срп. православну сиротињу у Новом Саду подели, и тако је исти дар подељен у присуству једне одборкиње и два нар. учитеља на 22 сиротана: 8 њих су добили по 6 ф., а 14 њих по 3 ф. Слава дародавцу!

За гладне у горњој Угарској. Пресветли велики жупан вароши Новог Сада г. Др. В. Флат позвао је на договор прошле недеље око 30 госпођа новосадских из свих народности, да се договоре, како би прикупили и овде прилога за оне пределе горње Угарске, који са неродице трпе глад и утаначено је, да се на ту цел приреди у суботу 29. фебруара (12. марта) о. г. један концерат и заједничка вечера. На исту цел ће саме те госпође позивати грађанство и купити прилоге.

Срп. народ. позориште у Новом Саду рушиће се почетком априла месеца о. г. пошто је истекло 20 година, како је добило друштво дозволу од полит. месне власти, да може на том варошком земљишту постојати. Услед тога се решио, на молбу неколико пријатеља народних, наш велепоседник и добротвор г. Лаза Дунђерски, да о свом трошку сазида зграду позоришну у дворишту своје куће и гостионице „Јелисавете.“ Живео!

Нова задруга Српкиња. Српкиње у Даљу (Славонија) основале су такође доброт. задругу; привремено се конституисале, изабравши себи за председницу гђу Катарину Миланковићку, а за перовођу г. Јоцу Лончаревића. Сад раде на томе, да саставе правила и да пошљу претпостављеној власти. Ово је у Аустро-Угарској, у име Божије, песнаеста женска задруга. Слава Даљкињама! „Весник“ јавља, да се и у Панчеву спремају Панчевкиње на то, а кад ће Сомбор, Земун, Осек и друга наша већа места поћи овим трагом?

Ослобођене су испод оптужбе гђе Каравелова, Бросакова и Георгијева, Бугарке, које су биле оптужене, да су учиниле велеиздајство,

што су се представком обратиле страним посланицима у Софији, да ови пожуре исход пресуде над њиховим мужевима, који већ пуну родину дана у затвору очекују свршетак истраге због убијства министра Белчева. Браниоци су њихови доказали, да су оне учиниле тај корак из очајања и суд их одмах прогласио за невинне.

Признање. Срп. народна скупштина у Београду из признања за књижевне заслуге вотирала је песницима и књижевницима нашим Змај Јовану Јовановићу и Љубомиру Ненадовићу по 4000 динара годишње потпоре док су живи. Ово је врло леп знак народне свести.

У српском учитељском конвикту у Новом Саду уписало се до 1. марта о. г. 185 чланова и то: 110 оснивача учитеља и 75 потпомагача; а фонд је прирастао на 15.250 фор, авр. Ово је врло леп напредак и друштво сад већ може на сигурно рачунати, да ће овај завод моћи отпочети свој благодетни и хумани задатак кроз три године дане.

Кнежевић Арсеније А. Карађорђевић, пуковник у руској гарди, верио се с кнегињом Аурором Демидов од Сан Доната, која је навршила своју 18. годину. Веле, да је ово савршена лепота и да је из породице оних чувених богаташа и дарекљиваца.

РАД ДОБРОТВОРНИХ ЗАДРУГА СРПКИЊА

Новосаткиња.

Добротворна задруга Српкиња Новосаткиња имала је 4. (16.) јануара о. г. своју редовну главну скупштину под председништвом своје начелнице гђе Јулке Радовановићке. Присутно је било 30. скупштинарака, те се тако у смислу задружних правила могли доносити правоваљани закључци.

Кад је председница у пола на 4 сата посл. подне отворила седницу и поздравила присутне добродошлицом, устао је одмах за тим перовођа А. Варађанин и изјавио, да је судба те 1891. г. била штедљивија са чланицама задружним, према оним пређашњим годинама, јер је покосила само два живота у друштву нашем: Катарину Оберкнежевићку и Христину пл. Валд из Петроварадина, поводом којим је скупштина устајањем и изразом: бог да им душу прости! одала почаст покојницама и увела своју тугу у записник.

После овог чина читан је опширан извештај одбора задружног о раду његову за прошлу 1891. г. у коме се као главније наводи, да је одбор приредио на цара Константина и Јелену своју друштвену 10-годишњу прославу на којој су биле присутне све месне жен. задруге, све срп. корпорације у месту и многи гости из околине, а одазвала се корпоративно ст. бечејска и ивђијска жен. задруга Српкиња а остале се све поздравима пријавиле, да заједнички духовно учествују у овој нашој прослави. Наводи даље, какве су сметње биле, те се није могло забавиште друштвено подићи још прошле 1891. г. и означаје, да је одбор умолио друштвеног перовођу, да на свој ризико прими и даље уређивање друштвеног листа „Женског Света“ по досадањим условима а с допуном, да може у листу завести и забавни део на четвртном делу простора. Изјављује, да је учествовала задруга корпоративно и у прослави 20-годишњице овда

шње задруге Срба занатлија. Наводи, да је одбор заоденуо обућом а нешто и оделом 60 шк. женске дечице и поделио 40 ф. и понуда у јелу и пићу, разној сиротој деци српској, која су боловала од дифтеритиса и других болести и потпомагао је 9 приправница месечним припомоћима, даље 1 ученицу радилицу и 1 певачицу, а осим тога издао је у течају године разној сиротињи преко 156 ф. и дао на фонд варошском убогом дому 50 ф. Па је ипак поред толиких издатака помножио друштвено имање са 1500 ф. Одбор је држао својих 12 седница и решио у њима 67 предмета и умножио број чланица са 6. — Све је ово узето од скупштине на повољно знање.

За овим се читао извештај прегледачица друштвених о благајни и рачунима, које изјављују, да су двапут преко године прегледале све књиге и рачуне и да су све нашли у најбољем реду, те поред опроснице благајкињи Софији Јевтићки предлажу још и захвалницу на њеном труду, што се и усвоји.

Перовођа за тим изнесе ток рада одборског за подизање забавишне зграде; поднесе на углед састављен план и прорачун од зидара Цоцека за исту зграду и пошто се из тог видело, да у предмет тај треба задруга да утроши преко 7000 ф., а нема за сад на расположењу више од 1600 ф. решено је, да се одустане од зидања и да се покуша поново, да се нађе кућа под најам за ту цел, ма и неодговарала потпуно потреби те школе, па да распише стечај за забавиљу и отвори школицу још у течају идућег пролећа.

Кад се и тај предмет тако решио, прочита се предлог прорачуна за 1892. г. где је изложен и расход за забавиште и по коме ће бити примање 1980 ф., а толики и расход за 1892. г.

После овог предмета приступило се избору часника и половине одборница, којима је истекао рок у смислу правила друштвених и буду поново аklamацијом изабране и даље за 1892. г.

Јулка Радовановићка за начелницу, Христина пл. Новићка за подначелницу, Софија Јевтићка за благајкињу, Арк. Варађанин за перовођу, Катица пл. Новићка, Софија Д. Кода и Анка Јорговићка за прегледачице рачунске; а за одборнице: поново: Милица Анчићка, Анка Павловићка, Јалисавета Трифковићка и Катица Христићка, а нове: гђца Милева Косировићева, Ирма Адамовићка и Катица Нешковићка.

За оверовљене записника умољене су гђе: Марта А. Ђирићка, Рокса Панаотовићка и Христина Ковачевићка.

При закључку скупштине прочитао се брзојавни поздрав гђице Персиде Пинтеровићеве председнице београдске женске задруге, у име тог друштва који овако гласи: „Сестрински Вам поздрав на данашњем Вашем скупу! Нека се шири коло Српкиња, које тако родољубиво воде узвишеном задатку и бољитку човечанства! Здружена у духу с Вама желим Вам сваку срећу у Вашем племенитом раду. Живеле на понос Српства!“ Овај је поздрав пропратила скупштина општим ускликом „Живела!“ и по том је председница закључила скупштину око 5 сати после подне, захваливши се присутнима на љубави и сложном раду, те се скупштина развије изразом: „живела председница!“

Сегединкиња.

Добритворна задруга Српкиња Сегединкиња имала је 14 јануара о. г. своју главну скупштину под председништвом своје начелнице гђе Емилије Сремац. У тој је седници прочитао перовођа друштвени г. Тома Јаникијевић учитељ одборске записнике од 15. фебруара, 16. маја, 1. септембра и 30. децембра пр. год., који су без приговора оверовљени; а за тим је исти перовођа у отсуству гђе благајкиње читао извештај рачунски за прошлу 1891. г.

По рачуну том било је овако примање:

1. Сувишак од 1890 год.	16 ф. 40 н.
2. Чланарине за 1891. г.	55 ф. 50 н.
3. Прилог цркв. општине	20 ф. —
4. Добровољни прилози	92 ф. —
5. Камата на улоге	121 ф. 75 н.

Свега: 305 ф. 65 н.

а издавање:

1. На милостиње	42 ф. 40 н.
2. На питомце друштвене	178 ф. 87 н.

Свега: 221 ф. 27 н.

Кад се издатак одбије од примања, показује се сувишак од 84 ф. 38 н., који се главници додаје.

Ови су рачуни прегледани од гђе начелнице и одборкиња гђа: Ане Фирићаске и Евгеније Крестићке и као правоваљани и уредни проглашени.

Оних 92. добровољних прилога, што је у

рачун стављено скупиле су од званичника и новчаних завода гђа начелница и одборкиње: гђе: Ана Фирићаска и Емилија Крестићка, са чега им је одбор протоколарну захвалу издао.

Овлашћена је још гђа начелница Е. Сремац, да у смислу закључка скупштинског од 1890. г. бр. 4. може послати срп. учитељском конвенту у Нови Сад другу рату од 10 ф. Остали су предмети од мање важности и локалног интереса.

Т. Ј.

Кикинђанака.

Под председништвом своје начелнице гђе Нине Петровићке држана је девета одборска седница добротворне задруге Српкиња у Вел. Кикинди 12. (24.) фебруара 1891. г. у којој је изношен извештај о приређеном „венчићу“ у очи нове 1891. године. На тој забави пало је добровољна прилога 79 ф. а од улазница 78 ф. свега 157 ф. а потрошено је на музику, на декорације, осветљење, огрев, штампу и друге ствари потребе 68 ф. 38 н. те је тако претекао с те забаве чист добит 91 ф. 62 н., које је друштвеном фонду придато.

У овој је седници прочитана и потписана молба на епархиј. темишварски школ. одбор ради дозволе за остварење срп. забавишта и поднеле су одборнице гђе: Даница Јовановићка и Јелена Влаховићка извештај, да су присуствовале у свима разредима срп. осн. жен. школе при ручном раду и нашле, да се у свима разредима оно учи, што је прописано и да влада чистота и ред у послу том, што се узело на повољно знање.

Овом приликом је решено, да се задружна правила штампају у 200 примерака као књижице у штампарији, која је то примила за 10 ф.

Уједно је изаслат подбор у лицима начелнице и подначелнице и одборница: Евгеније Баковљеве, Јелене Николићке, Данице Јовановићке, Савете Јовановићке, Јулчке Богданове и Александре Шевићке, да на молбу месног одбора и његовог председника г. Ристе Телечког купе у вароши рукотворине женске из народа за изложбу занатлијско-газдинску, која ће се држати у Темишвару те године између 19 јула и 13. септембра.

На позив председнице одредио је одбор сталну месечну припомоћ за 1891. и то: по 3 фор. уд. Јелени Вилоској, уд. Капринци, уд. Косте Чокрљана, сирочету Босиљки Удицковој и удов. Мари Сивчевој; по 2 ф.: уд. Делиманићки, Мари Ациној; а по 1 ф.: уд. М. Нинковићки, Соси Мрвичиној, Текли Јовановој и Јелени Јовановићки.

У овој седници је решено, да се сазове редовна глав. скупштина на Сретеније у 2 часа посл. п. и наређено је, да се уз позив на ту скупштину поред рачунског прегледа за 1890.

г. и предрачун за 1891. г. и изложи сав дневни ред.

Десета одборска седница ове задруге држава је 24. јануара (5. фебруара) 1891. под председништвом начелнице, задружне гђе Нине Петровиће.

Пошто се записник од прошле седнице прочитао и оверио, изјави тајник, да је стигло одобрење епарх. школ одбора у Темишвару, да се срп. забавиште може отворити у след тога нареди одбор, да се распише стечај у листовима „Бранику“ и „Застави“ за забавиљу с тим, да ће имати 400 ф. годишње плате, слободан стан и огрев. Ако се не пријави за то оспособљена забавиља него свршена приправница, даће јој се 120 ф. у помоћ, да иде у Будапешту и да тамо положи испит за забавиљу, но по повратку своје биће дужна да служи у задружном забавишту три године дана. Уједно се умолиле одборкиње гђе: Даница Јовановаћка и Е. Бакочева да са начелницом нађу за 1. мај 1891. г. сходан стан. Рок стечаја да буде 3 недеље после првог увршења у један од горњих листова.

Како је ово последња седница пред редов. глав. скупштину: то прочита тајник извештај о раду ове задруге за прошлу годину, који ће се поднети глав. скупштини. У извештају том је назначено: да је управни одбор држао прошле год. 10 седница, да је задруга имала 1890. г.

73 редов. и 20 потпомажућих чланица, да је помагала сиротињу, одевала школ. децу и издржавала питомице: да се уписала за члана срп. учитељског конвикта у Нов. Саду с прилогом од 50 ф., да је о испитима и у течају школ. године прегледао жен. ручни рад у срп. месним осн. нар. школама, давала парастос умрлим чланицама, да одбор скупља у народу жен. домаће рукотворине за темашварску занатлијску и газдинску изложбу, да је штампао у 200 примерака своје задружне штатуте, да је држао забаву у корист своје благајне, купио добровољне прилоге и спремио пут, да се отвори срп. задружно забавиште.

Председница је за овим пријавила одбору, да је овдашња „задруга за штедњу и вађевину удеоничарског друштва“ предала задрузи 30 ф. прилога, на које се има издати јавна и посебна писмена захвала.

Овом приликом су поднеле извештај и гђе одборкиње: Ленка Николићка и Савета Јовановићка, да су посетиле овог месеца жен. основ. школе за време ручног рада и да су нашле све у најбољем реду, што се узело на повољно знање.

Још је председница известила одбор, да су правила задружна штампана у 200 примерака, те се упутила благајна да исплати штампарији хонорар од 10 ф. и уједно, да је дала 1 ф. милостиње Перси Глинићевој, те је молила за то накнадно одобрење.

Овај је записник оверовљен у истој седници.

З А Б А В А

ПРОЛЕТЊЕ И МОЈЕ РАДОВАЊЕ.

Бех прво цвеће јавља се,
Јер топло сунце синило,
На њега зрачне алеме,
Сићушне круне метнуло.

А грање тако весело,
Да младо лишће добије!
Славује, росу мамиће,
Па тиме лепше, ведрије!

Ох, дивни свете! веље је
У теби свугде радости!
На њих је залуд низати,
Све речи пуне слабости!

Ипак је више срећице,
Што срце, груд ми осећа,
Кад тебе гледим, плавушо,
Ти: златна зоро пролећа!

Ив. М. Пошковић.

ГОСПОДИН УРЕДНИК.

(ХУМОРЕСКА.)

Господин професор Марић сеђаше са својом породицом, која се састојаше из пет глава, — оца, матере, кћери Јулке и два сина Милана и Јоце, за доручком. Јулка беше де-

војче од седамнаест година, љупка, умиљата а мало и уображена, као што су то обично девојчице у том добу. Милан беше гимназиста III разреда а Јоца I разреда. Док су још доручковали уђе

служавка и донесе новине, које господин професор одмах узе и задуби се у читање. Наједаред љутито љупи песницом у сто, да се све затресе што беше на столу, а госпођа професорка, која беше слабих живота, мал' те не паде у несвест.

„Та то је страшно, то је да човек из коже изађе!“ рече љутито.

Госпођа професорка, која једва дође к себи, уншта славим гласом: „Та за бога, Мишо, шта је то тако страшно? Ти не знаш како је мени, већ љупаш и лармаш као да си међ' твојим ђацима! Ух, моји живци, моји живци!“

Госпођа професорка већ хтеде пасти у несвест, али се предомисли, јер јој паде на памет, да тако неће чути зашто се љути њен муж.

„Ех, та већ ти твоји живци, већ су ми на врх носа изашли. Ви женске и не знате друго, само јао моји живци, јао моја глава, јао оно, јао ово, па никад краја!“

„Та то је твоја свакидања песма“ — рече госпођа професорка — „требао си узети паоркињу, оне немају живаца.“

„Бар да сам то учинио“, хтеде господин професор рећи, али се благовремено сети грмљавине и олује, која би после таквих речи следовала, те се само с' тиме задовољи, да дубоко уздахне.

Госпођа професорка, која осим што паћаше од живаца имаћаше још једну бољу, а то беше: радозналост, која је сад поче мучити.

„Но, па оћемо ли чути једаред, што си се тако разљутито?“ уншта свога мужа наново.

„Што се љутим? Та како да се не љутим, кад видим каквих глупости има на свету! И томе су наравно опет женске криве!“ гунђаше професор.

„Но јес' чуо, то је већ много од тебе! Сад само реци ми, шта су ти опет женске скривиле?“

„Ево слушај само: Овде на последњој страни овог листа стоје одговори уредништва. Међу осталим има, чекај само да избројим: један, два, три, четир, пет, шест, седам одговора, који се тичу женских. Слушај само: „Госпођици М. у Н. „Ваш

рукопис смо примили, али на жалост не можемо употребити!“

„Но смела бих се опкладити, да га само зато не може употребити, што га је женска писала;“ прекиде га госпођа професорка. „Наравно, јер мушки не би могао тако што глупаво написати. Али слушај даље: „Госпођици Софији у М.“ Ми би Вам световали да учините као јунакиња ваше новеле — да замените перо, варјачом.“

„Но одговор је до душе врло виспрен!“

„Али добро је погодио! Слушај само —“

„Не, не, нећу више ни речи да чујем о тим; тај нови уредник „Зоре“ је суров и неспособан човек, ал' само да га видим једном, рећи ћу ја њему како се поступа са изображеном женском.“

„Само ти се може десити, да те он поучи, шта ваља пре свега да зна једна изображена женска. Прво варјачу па онда перо,“ рече господин професор љутито, узе опет новине и задуби се у њих. На једаред се поче гласно смејати.

„Но шта је сад опет?“ Запита професорка. „Ха, ха, ха, но то је баш, да човек пукне од смеја. Слушај само: Госпођици Јелени М. у М

„Опет ти твоји одговори! Зацело опет каква суровост господина уредника“, рече професорка а Јулчица нагло устаде и хтеде изаћи из собе.

„Та куда ћеш Јулчице? Остани само да чујеш —“

„Не, не, татице не могу! Нисам још наранила мог папагаја и канарицу.“

„Па имаш каде чедо моје кад ја одем у школу! Ето већ има три четврти на осам.“

„Твој часовник иде доцније, татице!“

„О, боже сачувај, сасвим добро иде. Седи ту па слушај, сад ћу ја бити готов! Можеш из овога испрпити наук, да се свака млада девојка клони пера као ватре. Хајд Милане и Јоцо, у школу, то се вас ништа не тиче, ви сте мушкарци!“

Милан и Јоца зграбе књиге и одоше, а господин професор започе читање: Госпођици Јелеви М. у М. Ви желите, да Вам се штампа песма. Ево учинилисмо Вам по вољи и штампали смо песму Вашу

у нади, да ћемо Вас тиме излечити од даљег писања.“

„Безобразник“, повика Јулчица љутимо!

Та чекај да чујеш прво па онда се љути. Даклем:

„Мојој друзи!“

Ти си кано ружин цвет,
Што цвета у лето,
Дуне ветрић тај проклет,
Лишће је разнето.
Тако ћеш и ти проћи,
Твој суђени већ ће доћи,
Па ће те однети!

А ја сам ко љубичица
Што се крије с' прамалећа,
Дође лето, мене неста,
Поред другог цвећа,
Мој суђен ће да дође,
Па ће мене тражит,
Ал' ме наћи неће:

Ха! ха! ха! ха! смејашу се отац и мати, дочим им ћерка жалосно сеђаше на свом месту.

„Зар теби није смешно?“ запита је отац.

„Ни најмање! Тај нови уредник је безобразан, суров, гадан, матор, луд човек! Не, — медвед, баш прави медвед!“ рече Јулчица љутито и брзну плакати.

„Та ти га и не познајеш! А што се тако љутиш, као да си ти написала ту песму“, рече отац.

„Ја, оче, ја, да напишем песму, па још у такав лист, ком' је уредник —“

„Но, но, ћути мала лудице! Нико и не мисли, да теби могу такве лудорије пасти на ум! Чекај само док се упознаш с' тим уредником, видећеш, да баш није такав, као што га себи представљаш!“

„Но, ја баш не желим да моја кћи прави познанства с' таким човеком“, рече госпођа професорка, „јер из свега овог видим да је суров, иначе не би тако одговарао младим женскињама.“

„Ех, опет ваше мудровање! А сад Јулчице, чедо моје, иди нарани твог папагаја и канарицу, само немој заборавити и коке и петлове, патке и гуске, јер ћемо иначе морати једаред заклати твог папагаја и канарицу па испећи, можда баш онда, кад нам дође тај уредник на ручак“,

рече господин професор и пољуби Јулчицу у чело, а ова се одмах удали.

„Зар га ти баш озбиљно мислиш примати у кућу!“ питаше професорка.

„Наравно! Прво с' тога што је мој колега, друга с' тога што је син мога старог пријатеља. —“

„Треће, с' тога“ — прекиде га жена — што оћу жени и кћери да напрукосим.“

„Ајд мани се тога, молим те“ — рече професор — „него пази боље да ти кћи не пише више тако којекакве лудорије; боље нек' научи кућу водити.“

„Па зар ти мислиш да је Јулчица писала ту несрећну песму?“

Она с' мишљу и персоном! Али то не чини ништа, она је излечена за навек. Молим те само да јој ништа не спомињеш, доста је она постиђена“

„Сирото моје дете“, уздахну професорка. Господин професор узне шешир и опрости се са својом женом, те оде у школу. Госпођа професорка отиде брже за својим послом; мораде се журити, јер је требала вратити данас посету једном младом пару, коју никако не хтеде пропусти, једино из радозналости, да види како су се наместили.

Но да видимо шта је међутим радила Јулчица. Ено је где стоји на прозору, који гледи на варошко шеталиште, које је у то доба обично пуно ђака, јер тим путем иђаху у школу. Наједаред порумене, затим се љупко насмеши и климну главом, као да неког одпоздрављаше тамо доле на улици. И заиста стазом, с' које се добро виђаше прозор на коме стајаше Јулчица, шеташе млад, укусно обучен човек. Да је ко мотрио, свако јутро би видео професора Милана Павловића, где се шеће том стазом и погледа на прозор, а видео би и на прозору младо девојче, које не беше нико други, него најљућа противница уредника „Зоре“ госпођица Јулка Марићева.

Тако и данас стајаше Јулчица и размишљаше, ко би могао бити тај млади странац, који јој толико пажње поклањаше. Но брзо се трже из својих мисли, јер је викну мати. Брзо се забуни око спремања и око кувања, те заборави и

уредника „Зоре“ и младог странца. После 11 часова оде отац и мати у посету, а Јулчица остаде сама са служавком. Јулчица се журила да сврши ручак, но на једаред јој нестане соли, те мораде послати служавку преко у дућан. Тек што служавка оде и Јулчица закључа врата, неко зазвони. Јулчица се мало поплаши јер беше сама у целој кући, па изађе у ходник, ал' не смеде отворити врата, него запита: „Јеси-ли ти Розо?“

„Нисам госпођице“ — одговори звучан мушки глас, ја сам професор Милан Павловић.“

„Јух Боже,“ — рече Јулчица полугласно — „уредник „Зоре.“ Затим дода гласно: „Причекајте, одмах ћу отворити.“

Брже отвори врата и стаде као укoпана. У руци држаше варјачу, рукави јој беху мало подигнути: а руке и кецеља сасвим брашнавe. Милан се насмеши; љупка појава младе девојке, коју посматраше већ од неколико дана, побуди у срцу младога професора чудновате осећаје а сад, кад је виде из близа, зажарену од ватре и изненађења, закуца му срце брже и мал' те не рече како осећа, како ли је љуби. Јулчица стајаше као кип; овај млади странац и уредник „Зоре“ су једна и иста личност.

„Госпођице! ја сам вам се истина представио, али с' поља, допустите да Вам се још једном представим: Милан Павловић, професор на овдашњој гимназији, иначе уредник „Зоре.“

„Уредник Зоре“ шапташе Јулчица пре стрављена.

„Ви сте ћерка господина Марића, госпођице?“ питаше Милан, зачуђен њеним понашањем. „Јест, ја сам његова ћерка! Али, извините господине, ја стојим овде у ходнику с вама, место да вас уведем у собу. Мама и тата нису код куће, те ћете се мората задовољити с' мојим друштвом“ дода ђаволасто.

„О госпођице“, одговори Милан, али брзо застаде јер из кујне се зачуше неки звуци, којих се плаши свака куварица, чорба поче да киши.

„Јух!“ — повика Јулка „покишиће ми чорба, изволите у собу, ја ћу одмах доћи,

извините“ и отиде у кујну, но Милан је не послуша, него отиде за њом. Јулка брже измицаше лонце с' ватре и не примети да је Милан ушао за њом.

„Допустите госпођице да вам помогнем,“ рече Милан и ухвати за лонац, али брзо трже руку.

„Јао, та ви сте се опекли!“ рече Јулка поплашено — „видите господине, то се хвата крпом а не руком. Ено у оном орманчићу мало зејтина, намажите оно место што сте опекли.“

Милан је послуша и болови престадоше; у тим се врати и Роза, те Јулчица сад одведе свог госта у собу за посете.

„Јел' вас прошла рука?“ запита забринуту.

„Сасвим ме прошла. Захваљујем лепо!“ „Е кад вас је прошла рука, онда допустите да вам дам један савет!“

„А какав савет?“

„Да се никад више не лаћате варјаче, него да се држите вашег пера; јест господине уредниче!“

Милан је гледаше зачуђено; па једаред му сину нека мисао кроз главу.

„Ваше је, име Јелена, јелте госпођице?“

„Није, ја се зовем Јулка.“

„Хвала Богу! Госпођице —“

„Зашто се ви тако радујете што ми је име Јулка, а не Јелена? —“

„Зато што има неких створења, који својим појетским изливима загорчавају живот сваком уреднику. Такво једно створење је и нека госпођица Јелена М. Незнам ни сам од куд ми дође та мисао, да сте ви то.“

„Јелте господине, ви би ме здраво мрзили, да сам ја та Јелена, ви би —“

„Не, не, не бих вас мрзио, та ја вас —, врло поштујем, па бих помислио да је то била само заблуда, од које сте се већ излечили.“

„Е кад је тако онда ћу вам сасвим искрено признати! Јест, ја сам писала ону злосрећну песму, под именом Јелене Марићеве. Опростите ми господине уредниче, никад више нећу писати песме. Да знате колико сам препатила због те песме, зацело би ми опростили! Оћете-ли?“

„Оћу, од свег срца, но управо ви

би требали мени опростити, због мог одговора.“

„И ја вама праштам!“

„Али нешто бих вас замолио.“

„А шта то?“

„Да ми у знак опроштаја пружите ту малену ручицу, којом сте писали ону песму!“

„Ево вам је! Но сад смо измирени!“

„Још нисмо! Ја бих молио, — ал немојте да ми замерите? — Но шта? да ми дозволите, да ту ручицу, што ми је мало час пружисте, задржим за навек!“ Јулчица порумени преко ушију па ће онда: „Али господине професоре, та ми се и не познајемо.“

„Ал' се, колико ја судим, и не мрзимо ја бар са своје стране могу отворено рећи, да вас не мрзим, не, госпођице него и више, да вас — љубим!“

Јулчица хтеде од стида да потрчи на поље; али је г. професор задржа.

„Госпођице Јулка, чујте ме, мало час ми излечисте рану на руци, па молим вас излечите ми и ову рану на срцу.“ —

„Јулчице!“ — „Милане!“ и она му лежаше у загрљају. „Сутра ћу доћи, да вас званично запросим од ваших родитеља.“

„Ју, Милане, мати ме неће дати.“

„А зашто душо?“

„Што сте уредник „Зоре.“

„Не бојте се душице, све ће добро бити. Само ми једно морате обећати!“

„А шта то?“

„Да никад више не пишете песме!“

„Никад више“, рече Јулчица свечано.

После недељу дана беше већ срећна заручница, а после два месеца сузруга Милана Павловића, уредника „Зоре.“ Али реч своју је одржала, никад више песме писала није.

Д.

ИЗ ДАЉИНЕ.

1.

Ије оно ветрић душо
Што се с' твоји игра власи,
Већ срца ми удањеног
Уздишући то су гласи.

2.

Отели се из груди ми
Па на крили ветра смела,
Теби дико приспели су
Да ти бригу гоне с' чела. —

3.

То зар мислиш да је роса,
Што с' на твојем цвећу блиста?
Није злато, није веруј —
То је моја суза чиста.

4.

Носио ју зрак сунчани
С' њега ј' доле цвећу пала —
— Хај та суза о твојем драгом
Много би ти причат знала...

Љубиша М. Чаковац.

ЧИТУЉА.

Даринка удова кнеза Данила Петровића

преминула је лицем на Сретеније о. г. у Млетцима, откуда су јој тело пренели на Цетиње и уз велику помпу сахранили у породичну гробницу. Она је кћи богате и отмене тршћанске куће Квекића и после 200 година, за које су време владали Црном Гором владике, прва кнегиња, која је својом ванредном добротом често пута уталожила наглу природу свога јуначког садруга Данила, те тим много зло отклонила. Кад је кнез Данило мучки погинуо 1860. г. у Котору, остала је она још 10 година

на Цетињу, док се ред и мир није потпуно повратио и престо данашњег кнеза Николе I. утврдио, па онда се пресели у Млетке, где је све до смртног дана проводила свој тихи, усамљени живот. Лака јој црна земља била!

Јелена удова Живановић из Београда упокојила се 30. јануара о. г. Њен покојни муж Васа, бивши окружни начеоник, оставио је, споразумно с њоме, све своје имање, у вредности од 5000 дуката, на просветне цели. Како је дакле преминула сад и удовица, ступиће тестаментална одредба у живот, и тако су Васа и сузруга му Јелена Живановић дошли у ред на-

родних добротвора, те заслужују, да им обојима при овом вечном расанку довикнемо: слава и хвала!

† **Ника Грујић.** Сомборске школе оплакују већ и трећег учитеља за годину дана. Ника Грујић учитељ тамошње срп. више девојачке школе преминуо је после дугог и тешког боловања 1. (13.) фебруара о. г., а и он беше, као и друга два покојника тамошња, одан школи душом и срцем. Са његове ревности и пријатељског опхођења одликован је председништвом скупштинским на три последње учитељске скупштине: у Сомбору, Вел Кикинди и Срп. Бечеју. Године 1870—1. изаслан је б.о. и покојни Ника са других 10 учитељских питомаца од срп. нар. цркв. сабора, да проучава годину дана у Швајцарској школско устројство и по повратку своје изабрала га је 1874 г. сомборска општина за учитеља на својој новооснованој вишој девој. школи у којој је делао све до смрти своје, ту од ученица љубљен и поштован, што показује, да је био ваљан раденик у винограду Господњем. Сомборско га грађанство ценило и уважавало, јер је он био душа сваком јавном покрету, те за то га је год. 1881-2 одликовало поверењем својим, изабравши га за посланика на срп. народ. црквеном сабору, где је био и перовођа, а осим тога био је много година перовођа срп. правосл. цркв. општине сомборске, а све до смрти перовођа тамошње срп. читаонице и задруге Срба занатлија, више година бесплатан хоровођа певачком друштву, а приликом новосадске изложбе рукотворина Српкиња 1884 г. образовао се његовим заузимањем одбор женскиња, које су на поменутој изложби изнеле угледну мложину вештачких и народних рукотворина из места и околине.

Покојни Ника је окушао с успехом и своју умну снагу, писавши песме и приповетке у „Јавору“ под именом „Огњан“, а последњих година примио се уредништва локалног листа „Бачванина“, који му је сву слободну снагу запремио, и отуђио га, тако рећи, од другог књижевног и хуманог рада, што ми сажаљевамо. Пок. Ника беше добра и милостива срца, помагао је по могућству сиротињу и заузимао се сваком приликом, да јој набави бар помоћи, ако сам није могао помоћи.

Он беше ревностан раденик и на политичном пољу, на коју се цел канда примио и уредништва „Бачванна“, али та му је работа, осо-

бито у последње доба, кад су се страначка копља у нас почела и одвећ жестоко ломити, надела доста непријатеља, те и сумњу на чистоту његовог личног и политичног карактера. Но ми нећемо да испитујемо те прилике, ми ћемо да гледамо у Ники сад само доброг и ревног учитеља вредног књижевника и човека, који је имао милостиво срце за сваког паћеника, те сматрамо, да смо му дужни одати наше признање на његовом 30 годишњем труду око књиге и деце народне и довикнути му на овом последњем расанку: Лака ти била црна земља друже наш!

Нови Сад је смрћу изгубио у тучају фебруара месеца о. г. три своја отмена грађанина:

Стевана Костића архивара маџистратског и доброг оца нашег капелана протопресвитерског г. Петра Костића и наше бивше учитељице и председнице новосадског девојач. друштва а сад попадије сомборске Милеве Гавриловиће;

Димитрија (Мицу) Поповића адвоката, бившег бележника ст. керског и многогодишњег привр бележника епархије бачке,

Антонија Георгијевића трговца и члана „Матице Српске“, који је радо помагао сироту децу. Мир пепелу њиховом!

НОВЕ КЊИГЕ И ЛИСТОВИ.

Цветарство. Тако ће се звати књига, коју хоће г. Др. Ђорђе Радић познати књижевник и стручњак наш на економском пољу путем претплате да изда. Та ће књига говорити о томе: *како се познаје и како се негује цвеће.* Књига ће бити урешена са 200 слика и означаће, како се које цвеће и биље зове у нашем народном језику. Ако се већи број претплатника пријави, изићи ће неколико слика и живим бојевима.

Садржина књиге биће ова: *Општи део:* Земља и положај за цвеће. Ђубре и ђубрење. Вода. Облици, опасивање и ивичење цветних леја. Засађивање цветних леја. Ред и чистота у башти. — *Размножавање цвећа:* семеном, кртолама и луковима, изданцима, делењем корена, кључицама, положницама, лишћем и калемљењем. Сејање и извођење расада. — *Нега цвећа:* Расађивање, пресађивање, заливање, кропљење и нега у саксијама (цветним лонцима). — *Посебни део:* Једногодно (летње) и вишегодно цвеће. Самовије, Цвеће за скаије. Крупнолисте — уресне — биљке. Папрад. Кађунице. Уресне траве. Тучнице. Воднице. Кртоласто и лучасто цвеће. — „Сагарице“ и цвеће које служи за засађивање сагарица. — Месечни послови у башти. — Азбучни именик цвећа: српски и латински.

Учтиво моли издавалац г.г. управнике, наставнике и наставнице школа, да ме потпомогну препо-
руком код својих ђака, којима ће ова књига и

с научног гледишта добро доћн. Исто тако моли и све остале љубитеље цвећа и лепе корисне књиге, да га прикупљањем уписника потпомогну, како ће књига *што леиша* угледати света. Скупљачима даје на 8 комада један за труд.

Цена је (због многих слика и fine хартије) **3 динара или 1 ф. 50 новч.** За ђаке је половина ове цене. Новце не тражи у напред, но онда, кад се књига у руке прими. Сада моли само за имена уписника — најдаље до 15 марта о. г. — како бих знао колики број да штампа. Имена уписника моли да се упућују на њега. Бивши претплатници „Домаћина“ добивају ову књигу у накнаду.

Збирка педагошких радова Мите Нешковића. Књига прва. Ове је радове наградила „Матица Српска“. У Новом Саду. Штампарииа др Павловића и Јоцића 1892. г. Цена књиги 80 н. или 2 динара. Ова књига ће бити од вајде сваком учитељу и учитељици, јер ће их не само поучити него и повода дати, да и сами размишљају о једном и другом питању, што се овде претреса, па ће онда и чвршћи бити у своме убеђењу. За то препоручујемо свима библиоте кама школским и свима учитељима.

Ценовник пољоделског и баштенског семења и иленигиз воћака из трговине Воина Јоановића у Нов. Саду у сопственој кући, житна пијаца бр. 19. У Нов. Саду, штампарија срп. књижаре Браће М. Поповића 1892.

Ко се год бави економијом, а нарочито баштованством наћи ће у овом списку сваке врсте семења за зелен и воће, а наћи ће и саме облагорођене воћкипе, па и дивјаке и у њем означену цену. Ми познајемо ову трговину као солидну и можемо препоручити нашим читатељкама, коме треба што, да изипшту овај ценовник, који се бесплатно даје, па да наруче што им треба за баште и винограде.

Кратак Типик или црквено правило за ученике учитељске школе по великом црквеном типик у израдио Јован Петровић, катихета и професор на кр. вел. гимназији, реалци и учитељској школи у Загребу. У Нов. Саду. Издање и штампа А. Пајевића, 1892. Цена 45 новч.

Изишао је 4. бр. „**Босанск Виле**“ са овим садржајем: 1. Пјесме: На сестрином гробу, од Алексе Шантића. — 2. Приповијетке: Мухамеданче, од Ј. пл. Будисављевића. Тако му усуд усудио. Прича из сеоског живота В. Милан Марин. — 3. Поука: Из неуређених путничких биљежака Бранислава Ђ. Нушића. Каква је била средњевјековна црква босанска, вјера босанска? од Атома — 4. Опјене и прикази: Опјена Гавриловићевих пјесама: „Мајске Ноћи“, од Марка Цара. — 5. Српске народне умотворине: Момче и Ђевојче, нар. пјесма од М. М. С. Ђити мал, нар. прича, забиљ. од Омоља Живко. — 6. Листак: Трећа главна скупштина друштва „Слоге“.

Светосавска вечер у Чајничу Књиж. и културне биљешке. Светосавске бесједе.

„Босанска Вила“ излази три пута у мјесцу, сваког 10., 20. и 30. Цијена је за све крајеве на годину 4 фор. Ђацима 3 ф.

Од новембра 1891. почела је излазити у Вршцу „**Мирођија**“, лист за забаву, поуку и шалу, под уредништвом г. Павла Ненадовића-Црњака а уз главну сарадњу г. Дра Казбулбуца и других наших књижевника ове врсте. Као што сведоче досадањих 11 бројева и одзив публике, **Мирођија** се одликује олабачом садржином. Она излази трипут у месецу, бр. 1., 10. и 20., на финој хартији омањег формата. Цена јој је годишње 3 фор., за Србију и друге крајеве 4 фор., или 8 динара. Па како је **Мирођија** једини онострани српски лист ове врсте, ваљало би да је свака кућа држи. За то је овим свима и свакоме препоручујемо. Г. г. скупљачима, ако скупе 5 претплатника, даје се 6. број на дар, а ако скупе 10 и више претплатника, плаћамо сваки 6. број у новцу. Нарочито умољавамо г. г. свештенике, учитеље и све пријатеље српске књижевности, да се својски заузму око распростирања „**Мирођије**.“ Сиромашним читаоцима и ђачким задругама даваћемо лист бесплатно. Ђацима без разлике дајемо лист у пола цене. Рукописи нека се шалу уреднику, г. Паји Ненадовићу-Црњаку, а претплата и све друго издавачкој Кисановићевој штампарији у Вршцу.

ОДГОВОРИ.

Г. Јов. Митрановићу, Пљевље. Примео сам лањски дуг и платио књижари Браће М. Поповића 1 ф. 20 н. Остало ће бити по нарудбини. Поздрав!

Гђи Катинки ил. Ерелић, Кикинда. Управа београдске више девој. школе наменула је поклон Ваш ученици VI. р. тамошње више девој. школе Анки Рафаиловићевој и захваљује се овим путем у име те ученице Вашој доброту.

Гђици Асти, Пожаревац. Примилисмо списак претплатника и претплату за свих 40 претплатница, на чему Вам се најтоплије захваљујемо. Уједно молимо, да нам јавите јесу ли нови претплатници добили 1. бр. „Жен. Света“, ако не, да им пошљемо, док имамо још примерака на расположењу.

Гдину Мих. Јанковићу апотекару, Крагујевац. Ваш дар предајем овдашњој доброј ученици III. раз. Зорки Димитријевићевој. Хвала Вам у име њено.

Митровкињама и Меленкињама. Ваш јавни рачун изићи ће у идућем броју, јер у овај пар није се могло у лист и то протурити.

Родолубу у Фочи. Севдалинке не пасују у програм нашег листа; а и „Стражилово“ не може да их употреби. Остало смо примили и увестићемо у своје време. Хвала Вам!